

עבודת השעה

פולת "באזכר"

מסגל לבכות עליו כל כך, אך אצל רבותנו אהבת ישראל היתה ממש כך. רחל אמנו, שכל אחד מישראל באופן פרטי הנו בנה יחידה, וזה מה שנאמר רחל מבכה על בניה. (אור דניאל).

בימי נעוריו פסלג היה רבי ישראל יושב בעלית בית ולומד תורה, ואת מוונותיו היו שולחים לו מבית חותנו על ידי אחי אשתו, נער צעיר לימים. בבקר היה רגיל אותו נער להביא לו עוגות וקפה. פעם לחש ר' ישראל באזני הנער, שבבית המדרש יושבים עניים וקנים שקשה עליהם הלעיסה ויש למסור להם את העוגות, ואילו הוא יכול להסתפק בפת רגילה. הוא הבין שבני ביתו לא הסכימו לזה, והתנה עם הנער שלא יגלה לאיש את הדבר. ומאז היה נוהג במשך שנים רבות למסור יום יום את עוגת לעניים הזקנים והוא היה נזון בלחם שחור. ("תנועת המוסר" מפורשת אבות).

מקורו של רבי מאיר שמחה זצ"ל, הגביר ר' יוסף שרשבסקי, ספר כי פעם נכנס לרבי מאיר שמחה ונתגלה לפניו מחזה שלא יאמן. הרב רוקד במעגל עם בעל, אשה והילד שלהם. גדול הדור, ה"אור שמח", מחזיק ביד אחת את הבעל ובידו השנייה את הבן והבעל והבן מחזיקים בידי האשה: ר' יוסף ממש לא ידע את נפשו מרב תהומה לנכח חיזיון בלתי שכיח שבו והיה בלו תמיהה גדולה. והנה, לכשנסתים הרקוד וכלם התישבו, ספר לו רבי מאיר שמחה מה שקרה: הבעל ואשתו באו אתמול לפניו כדי לקבל גט. הבעל הרצה את השענות שלו, והאשה שטחה את טענותיה היא, ואז שאל אותם רבי מאיר שמחה: וילדים יש לכם? השיבו הם: כן, יש לנו בן אחד. ואצל מי יהיה הבן אחרי הגט, אצל האבא או אצל האמא? שאל רבי מאיר שמחה כאילו לעצמו, ומיד ענה להם: תבואו אלי מחר ביחד עם הילד. ואכן למחרת שוב באו והילד אתם. נטל רבי מאיר שמחה את הילד והושיבו על ברקיו והתחיל לבכות. "בני", אמר הגאון, "אתה נשאר מעתה יתום חי", בלי אבא, בלי אמא. התחיל הילד לבכות גם הוא, ואחריו פרצה האם בבכי מר, וכשכלם בכו התיפח גם האבא, ואז החליטו שניהם לא להתגרש וכלנו יחד התחלנו לרקוד מרב שמחה!... (שאל אביד ונגד).

צריך ללמוד מרבותינו הצדיקים כיצד היו מקדמים למצוות מתוך אהבת ישראל מוסרים בשמו של רבי יוסף יוזל הורביץ, הסבא מנובהרדוק את האמרה הבאה: "לוי היה האדם עוסק במסירות נפש לטובת הרבים במדה כזו שהוא מתאמץ ומתיגע יומם ולילה לטובת בן אחד ממשפחתו, היה יכול ליסד מאה ישיבות". (המאורות הגדולים)

כששאלו פעם את החפץ חיים למה הוא משקיע מאמצים כה רבים להפיץ את ספריו, השיב במשל: "הפריצים הנוהגים לערף ציד, טורחים כמה טרחות ויגעים יגיעות רבות שמא

"שאו, אתראש כל-עדת בני-ישראל, למשפחתם," (במדבר א, ב) בני ישראל מאד אהבו את משה וידעו שנקמת מדין תלויה במוות, לכן לא רצו לצאת למלחמה שנאמר וימסרו מאלפי ישראל... כלומר בני ישראל נמסרו בכח מכאן המסקנה שמושה רבנו היה המנהיג האמתי שיש לו אהבת ישראל עד כדי כך שהיה נערץ, ובני ישראל לא רצו ללכת למלחמה כי ידעו שנקמת מדין תלויה במוות של משה לכן נאמר "וימסרו"... נמסרו למלחמה בכח אשרי העם שככה לו ואשרי העם שיש לו מנהיג כמשה.

כיום המנהיגים האמתים הם רבנים יראי שמים, שנותנים לכל הפונים אליהם עצות אמתיות שנובעות מאהבת ישראל ולא כאותם מנהיגים פוליטיים שחושבים רק על מעמדם החברתי ונביא ספורם בשבחם של כל אוהבי ישראל: מעשה באברך נגש אל הסטיפלער זצ"ל, והתחנן לפניו שיבטיח לו בנים. הוא נשוי וזמן רב ואין לו ילדים. "אני לא מבטיח ילדים", אומר הסטיפלער, "זהו רק בידי הקב"ה. אני יכול רק להתפלל". אולם האברך מר הנפש, שכבר סבב אצל כל גדולי ישראל בבקשה שיתפללו עליו, לא היה יכול יותר עוד לשא מר חייו, ואמר: "אני לא אצא עד שהרב יבטיח לי ילדים!" כך אמר במר נפשו ופרץ בבכי. הסטיפלער נתן בו עינים נוקבות וזה הספיק לאותו אברך כדי שיכנס פחד נורא בלבו, והוא יצא והלך, אולם, תשעה חדשים אח"כ בא אביו של אותו אברך להזמין את הסטיפלער להיות סנדק לבן הנולד לבנו. הוא הביע בפני הסטיפלער את התפעלותו, איך שהברכה שברך התקיימה. אך הסטיפלער הפסיקו במחי יד: "יאמין לי כבודו, אם גם הייתם בוכים עליו כמו שאני בכיתי, הוא היה נושע באותה מדה...." יושב לו יהודי וקן מאור, עם צרות של חצי העולם על ראשו, ובוכה לילה שלם אל ה' עבור אברך שאינו מכיר כלל. זוהי גדלות שאין לתאר. רק מי שמרגיש את המבקש כאילו הוא בנו יחיד הפרטי ממש,

הפסוק: "והיה מיספר"

יצליחו לצוד צבי אחד, דב אחד, זאב אחד וכדו'. אף אני עמל ועושה את כל המאמצים, ואולי הצליח למשך לעבודת השם רבי צבי אחד, רבי דב אחד רבי זאב אחד וכדומה!" (מדרשת אבות)

אחדות היא עמוד גדולה לתקן העולם ולקיים כל דבר, ורוח המקום נוחה מאד מדבר זה, עד שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק (אי"ב כג, יג) "והוא באחד" "אחד" לא נאמר, אלא "באחד", שאין השכינה שורה בישראל אלא כשהם באחדות. וגדולה מזו אמרו על פסוק (הושע ד, יז) "תבור עצבים אפרים הנח לו" שאפילו אם עובדים עבודה זרה, כשהם באחדות אין מדת הדין יכולה לשלט בהם (תנחומא צו ז). וזה היה הטעם שלא עשה הקדוש ברוך הוא כליה בדור הפלגה כמו בדור המבול, לפי שהיה באחדות. וזה אצלי פשט הכתוב (בראשית יא ו) "הן עם אחד ושפה אחת לבלם". ועתה בין שהם באחדות לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, שאין מדת הדין יכולה לשלט בהם. הבה נרדה ונבילה שם שפתם (שם ז) שלא ישמעו איש שפת רעהו, כדי שיכנס מחלקת ביניהם ויהא מקום למדת הדין לשלט בהם.

וכל חבורה שרוצים לעשות דבר ושיהא לו קיום והעמדה, צריך שהיו כלם באגדה אחת, ואז כל רוחות שבעולם אין מזיזים אותם ממקומם. אבל אם זה אומר בכה וזה אומר בכה, וכל אחד רוצה שדבורו יהיה לפנים ולא לאחור ואומר דין נצח, הם נעשים אנדות אנדות ונפק חרבא והיא לא תצלה, ומרעה אל רעה יוצאים, ובאים לידי מחלוקת אש להבת שלהבת ורעותיה מוכאות אחריה רעות רבות, רחמנא לצלן. וכבר אמרו משל לאגדה, אפילו אם היא של קנים, כל זמן שהם קשורים יחד אפילו גבור שבגבורים אינו יכול לשבור אותם, אבל כשהם אחת אחת הם קלים להשבר. ולא יהיה כקרח, כי עושה זאת בשם מסית ומדיח יקרא, אלא על דרך אמת, לנחותם הדרך ישרה, אז יעשה באפן זה כי היכי דלקבלו מנה. והגדר הגדול כדי להיות באחדות הוא שיקיים מה שאמרה תורה (שמות כג) "אחד רבים להטות". ואף אם נראה ברור בעיניו שהם טועים ואלין ראוי לשמע שהוא אומר דבר הגון, יבטל דעתו נגד דעתם, ויסיע גם הוא עם הרבים ואל יעבר על דעת חבריו, כמאמר רבי יוסי שאמר (שבת קיה, ב) מעולם לא עברתי על דעת חברי. (פלא יועץ)

סיפור בהמשכים "הזדמנות שנייה" חלק א.

שנת תש"ט (1949). אהרן רט, נצול שואה, היה אז חיל והצב במשרד קצין העיר בטבריה, עיר מגוריו. באותו יום חזר אהרן לביתו באוטובוס, כדרכו. באחת התחנות הבחין בתי פניו של אחד העולים לאוטובוס, ולבו החסיר פעימה. האיש התקדם והתישב בספסל האחורי. אהרן העיף בו עוד מבט והחזיר. זה האיש ללא ספק. תמונות מן העבר הלא-רחוק של אימי השואה החלו צפות ומרצדות לנגד עיניו כאלו ארעו עכשו. לבו הלם בחזקה, והוא החליט לעקב אחרי האיש. "יתכן שהאיש זהה אותי", הררה, "אף אינני מתכנן להרפות ממנו". בתחנה הראשונה בשכונת קרית-שמואל בעיר ירד האיש מהאוטובוס. אהרן מהר לרדת אחרי, והחל לקרא בקול: "מוי'של'ה! מוי'של'ה!". הלה החל להתרחק במהירות, אולם אהרן הגביר את קצב צעדיו. כשראה שהאיש אינו מגיב על קריאתו, אלא מנסה לחמק ממנו, פתח בריצה והשיגו. אהרן היה חל בריא וחסון, והניח יד כבדה על כתפו של האיש. זה נאלץ לעצר והתפתל באי-נוחות. שלא מרצונו הרים את ראשו ועיניו שניהם נפגשו. עיניו של אהרן ירקו אש כשיצאו מפיו המלים: "אתה מוי'של'ה, ה'קאפ'! במחנה ואלד-לאגר 5 במילדורף. הפעם לא תתחמק ממני. אתה בא אתי למשטרה". תמונתו של מוי'של'ה זה נצרכה בלבו של אהרן בהתנהגותו האקזוטרית כלפי האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג, רבי יקותיאל-יהודה הלפרשטם. האדמו"ר אבד בשואה את רעותו ואחד-עשר ילדיו, ובכל-זאת נשאר איתן באמונתו ובבטחונו בקב"ה. אהרן הכיר אותו בפעם הראשונה בתפלות יום-הכפורים. נוכחות האדמו"ר הרגשה היטב באיורה ששרתה במקום, ומלות התפלה קבלו משמעות עמקה יותר. דמותו של הצדיק נחקקה אז בלבו. האדמו"ר עצמו נזהר ודקדק לקיים כל מצוה, ככל שהיה יכול. הוא הקפיד על שמירת שבת ועל פשרות. הוא ספן ממש את חייו כדי שלא לאכל ממאכלי הסרפה המגשים לאסירי המחנה. עם זה שכנע אחרים לאכל מטעמי 'פקוח נפש'. הרעב גרם לצדיק חלשה רבה, ועמידתו היתה שפופה ולא-יציבה. במחנה היה נהוג לערוך מסדרי בקר, ולעתים הם נערכו בהפתעה. במסדרים האלה היו מקרבי האדמו"ר דואגים להבליע אותו בתוך השורות, כדי שלא יראה בחלשתו מול עיניהם האקזוטיות של מפקדי המחנה. בקר אחד נקראו האסירים להתיצב מיד, בלי הודעה מראש. מרב חפזון לא הספיקו להסתייר את האדמו"ר, והוא העמד בשורה הראשונה, על-פי סדר הקראת השמות. אהרן רט עמד באותה שורה, במרחק שלושה או ארבעה אנשים ממנו. לפתע הגיח ה'קאפ'! זה היה מוי'של'ה. בדומה להתנהגותם של מפקדיו, התנהג אף הוא באקזוטיות כלפי האסירים... ההמשך יבוא ב"ה!

פינת ההלכות ע"פ ילקוט יוסף כרך ה. "שחרית ומנחה בראש חודש" (סימן תיז)

יד. שליח צבור שטעה בתפלת הלחש שלו ולא הזכיר יעלה ויבא בשחרית או מנחה של ראש חודש, או חל המועד ונס בערבית, או שלא שאל טל ומטר בימי החורף, ולא נזכר עד שהגיע בתפלת החזרה למקום שטעה בו, ונתן בדעתו לצאת ידי חובת התפלה, יצא ידי חובתו, ואין צריך לחזור ולהתפלל. [ילקוט יוסף שבת כרך ה' עמוד רכ, ובמהדורת תשס"ד עמוד תכד].

טו. שליח צבור ששכח לומר יעלה ויבא בראש חודש ולא נזכר אלא בשם שלום ולאחר שהכהנים ברכו ברכת כהנים, שאז דינו כחיד ששכח שצריך לחזור לרצה, כשהוא חוזר וממשיך משם על הסדר ומגיע לברכת כהנים, אין לכהנים לשא שוב את כפיהם. [ילקוט שם].

טז. שליח צבור שטעה בתפלת החזרה ושכח לומר יעלה ויבא בראש חודש [שחרית או מנחה], או בחל המועד, והשלים תפלתו, אין מחזירין אותו מפני טרח צבור, שחרי תפלת המוספין לפניו שהוא מזכיר בה ראש חודש. אבל אם נזכר שלא אמר יעלה ויבא אחר שחתם המחזיר שכניתו לציון, יאמר שם יעלה ויבא. ואם התחיל בתבת מודים ונזכר שלא אמר יעלה ויבא, או שהמשיך בברכות שלאחר מכן, וקדם שהשלים תפלתו נזכר שלא אמר יעלה ויבא, חוזר לרצה, ואין בזה טורח צבור. [ילקוט יוסף שבת כרך ה' מהדורת תשס"ד עמוד תכז]

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאווג וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת.נ.צ.ב.ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו" ועוד..